

характерна для усіх регіонів України. Механізм трансформації заощаджень населення в інвестиції міг би вирішити цю проблему, забезпечуючи максимізацію обсягу організованих заощаджень. Але при цьому заощаджені кошти: по-перше, мають бути відчужені від власника на умовах зворотності, терміновості, платності; по-друге, вони повинні бути передані суб'єктам, які господарюють, які здатні ефективно використовувати їх на тих самих умовах; по-третє, вони мають набути іншої, відмінної від грошової, форми. Це припускає наявність певних передумов для мобілізації заощаджень населення та трансформації їх у інвестиції для реального сектору економіки, які не створені в Україні.

Основними напрямками активізації інвестиційної функції домогосподарств, на наш погляд, мають стати: розширення небанківського сегменту фінансового ринку шляхом збільшення кола колективних фінансових інститутів. У межах цього сегменту можна виділити: пайові інвестиційні фонди нерухомості, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії загального профілю, кредитні спілки; стимулювання зацікавленості населення в інвестуванні, його заощаджень через систему оподаткування. Дослідження показало, що в Україні, практично, не використовуються податкові стимули для внутрішніх приватних інвесторів, що активно застосовуються в міжнародній практиці. У зв'язку з цим очевидна необхідність введення відповідної моделі оподаткування, яка ґрунтується на певних пільгах щодо доходів домогосподарств, які отримуються від інвестицій (таких, як податкова знижка на внески до певних фондів, спеціальні ощадні рахунки, які не оподатковуються); посилення пропагандистської підтримки діяльності фінансових інститутів, навчання та підвищення фінансової обізнаності населення за допомогою засобів масової інформації з погляду кваліфікованого інвестування заощаджень; створення роздрібних мереж для продажу продуктів фінансової комерції, впровадження нових технологій роботи із засобами приватних інвесторів.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Національного банку України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua/
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері

ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfr.gov.ua>

4. Національне рейтингове агентство «Рюрік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/>

Наталія КРИВОКУЛЬСЬКА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ОСНОВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ВЕКТОР ДОСЯГНЕННЯ КОМПЛЕКСНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Реалізація соціально-економічних реформ в Україні, зорієнтованих на забезпечення належної якості навколишнього природного середовища і прийнятних умов життя населення, потребує вирішення проблем охорони довкілля, усунення причин і наслідків екологічної кризи на національному, регіональному і місцевому рівнях, зменшення антропогенного тиску на довкілля, мінімізації негативних зовнішніх ефектів (наприклад, погіршення якості природних ресурсів, виникнення техногенних аварій) і актуалізує питання дослідження інституційних основ реалізації екологічної політики як вектора досягнення комплексності реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні та їх удосконалення.

На зменшення забруднення довкілля, раціональне використання природних ресурсів повинна бути націлена екологічна політика. Екологічна політика в напрямку здійснення природоохоронної діяльності охоплює діяльність як на загально державному рівні щодо збереження зразків недоторканої природи, тварин і рослин і т. ін., так і в масштабах певної території (регіону), де розташовані підприємства-забруднювачі, які здійснюють антропогенну діяльність.

Необхідність регіоналізації природоохоронної політики пояснюється, перш за все, особливостями соціально-економічних процесів у регіонах, які в історичному, культурному, природному, соціальному, економічному відношенні є відмінними і неоднорідними. Натомість, екологічна ситуація в Україні має своє територіальне забарвлення, яке різниться як характером і гостротою проблем, так і реальними можливостями їх

практичного вирішення. Зазначене зумовлює необхідність регіональної диференціації управлінських рішень та заходів, спрямованих на запобігання погіршенню стану природного середовища, стабілізацію і покращення екологічної ситуації та раціональне використання природних ресурсів, удосконалення інституційних основ реалізації екологічної політики як вектора досягнення комплексності реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні.

Сутність та зміст регіональної природоохоронної політики відображається у двох її зрізах. Перший – це природоохоронна політика, яка проводиться державою по відношенню до регіонів (державна регіональна екологічна політика), другий – природоохоронна політика, здійснювана самими регіонами (внутрішня політика регіонів). Державна регіональна природоохоронна політика реалізується центральними органами державної влади і передбачає здійснення державою заходів, зорієнтованих на збалансований розвиток територій, раціональне використання природних, трудових, фінансових ресурсів регіонів та створення екологобезпечних умов для життєдіяльності населення. Природоохоронну політику, здійснювану самими регіонами, реалізують місцеві органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Вона повинна бути спрямована на створення умов, котрі б сприяли максимально ефективному використанню місцевого природоресурсного потенціалу, наприклад, через стимулювання: формування екологічних кластерів; побудови екологічних провінцій; розвитку екологічного підприємництва та ін.

Стимулювання формування екологічних кластерів з боку місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування повинно бути націлене на забезпечення створення умов для підвищення якісного стану навколишнього середовища у певній адміністративно-територіальній одиниці.

Формування екологічного кластера дозволить: перерозподілити антропогенне навантаження на невеликій території; посилити індивідуальну „екологічність” території; посилити конкурентоспроможність місцевої продукції за рахунок її екологізації; створити переваги для груп підприємств, яких окреме підприємство досягти не може; напрацювати стратегію зниження антропогенного забруднення довкілля на місцевому рівні та екологічного розвитку окремої території.

Максимально ефективному використанню місцевого природоресурсного потенціалу сприятиме стимулювання місцевими

органами державної влади та органами місцевого самоврядування побудови екологічних провінцій.

Побудова екологічної провінції, яка володіє певними ресурсами, і які потребують ефективного використання, вимагає, перш за все, виявлення конкурентних переваг такої провінції і формування її маркетингової стратегії. Це пов'язано з тим, що з метою „запобігання” споживання населенням екологічної провінції неякісної продукції (вона може вироблятися підприємствами, які розміщені, або не розміщені на території провінції), забезпечення і стимулювання споживання громадою цієї провінції продукції власне тих підприємств, які входять до неї, доцільним є використання маркетингу. На думку Л.Мельника, наприклад, виробництво екологічних товарів і послуг є високорентабельною і ефективною сферою економічної діяльності, формуючі виробництва значно поблажливіші до навколишнього природного середовища [1, С. 140]. Для цього, можна здійснювати вивчення споживчого ринку, споживчого попиту, потреб і, відповідно, забезпечувати адресність випуску продукції. З іншого боку, слід справляти активний вплив на споживчий ринок і споживчий попит, формувати потреби споживачів продукції, яка виробляється в межах екологічної провінції.

У рамках стимулювання місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування екологічних провінцій доцільно буде здійснювати:

- виявлення цільових груп споживачів продукції екологічної провінції (підприємства або громада), зацікавлених у певному виді екологічної продукції ;

- збір інформації про стан ринку екологічної продукції, що формується в рамках цієї екологічної провінції (наприклад, створити банк екологічної інформації провінції, де можуть розміщуватись дані про купівлю відходів).

Створенню умов, котрі б сприяли максимально ефективному використанню місцевого природоресурсного потенціалу, сприятиме розвиток екологічного бізнесу.

Серед напрямів розвитку екологічного підприємництва, які вимагають підтримки місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування, виокремимо:

- проведення екологічного аудиту впливів на довкілля сировини, матеріалів, процесів виробництва, а також способів зменшення їх негативних впливів на навколишнє середовище;

– сприяння поширенню екологобезпечних технологій через застосування механізму екологічного лізингу;

– сприяння зростанню рівня екологічної свідомості суб'єктів екологічного бізнесу шляхом здійснення інформаційної діяльності;

– використання нових видів екологічного інформування підприємців про результати власної діяльності (обов'язкове та добровільне екологічне маркування продукції, рекомендації з екологобезпечного споживання продукції та ін.) [2, С. 111].

Для створення місцевого потенціалу щодо управління охороною довкілля і удосконалення інституційних основ реалізації екологічної політики як вектора досягнення комплексності реалізації адміністративно-територіальної реформи в Україні необхідно:

- чітко визначити функції регіонального і місцевого рівня;
- поглибити міжмуніципальне партнерство задля подолання адміністративної роздробленості у вирішенні екологічних проблем;
- зміцнити потенціал місцевих органів влади з метою забезпечення їм можливості стимулювання (через фінансову підтримку) розвитку екологічного менеджменту, підготовки і реалізації місцевих екологічних проектів.

Література

1. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. - 346с.
2. Кривокульська Н.М. Організація управління і регулювання природоохоронної діяльності: Дисертація та здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук: 08.02.03. – Тернопіль, 2006. – 204с.

Жанна КРИСЬКО

Тернопільський національний економічний університет, Україна

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Відповідно до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка схвалена розпорядженням КМУ від 01.04.2014 р. № 333 [1], передбачається повномасштабна реформа, яка буде пов'язана не тільки зі зміною

територіальної організації влади на місцях, але й безпосередньо зі змінами у різних сферах, у тому числі й в охороні здоров'я.

Досвід розвинених країн свідчить, що процес децентралізації сприяє підвищенню якості медичних послуг, забезпечує належну гнучкість «відповідей» системи охорони здоров'я на виклики поточної епідеміологічної ситуації та врахування особливостей регіону. Відтак територіальні громади беруть активну участь у процесі прийняття рішень щодо пріоритетів розвитку системи охорони здоров'я. До того ж, у регіоні з'являється можливість координувати роботу лікувально-профілактичних закладів різної форми власності для вирішення актуальних проблем у галузі охорони здоров'я населення. Тіснішим стає зворотний зв'язок зі споживачем медичних послуг. Крім того, з'являється можливість застосовувати інноваційні медичні технології на рівні регіональних медичних закладів, утверджуються принципи вільного ринку при виконанні замовлення на надання медичної допомоги населенню регіону.

Як зазначають фахівці, охорона здоров'я в Україні де факто є сильно децентралізована – фінансування здійснюється переважно з місцевих бюджетів (до 80 %) [2]. Однак проблема неефективності фінансування охорони здоров'я полягає у тому, що воно відбувається за принципами та механізмами, успадкованими від Радянського союзу і зовсім не пов'язано з тим, з якого рівня воно здійснюється.

Окреслюючи децентралізацію як «створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень» [1], зазначимо, що роль місцевої влади щодо закладів охорони здоров'я зведеться до того аби бути відповідальними власниками медичних закладів, створюючи умови для їх ефективного функціонування, але не беручи безпосередньої участі в щоденному управлінні ними. Організаційно децентралізація передбачає делегування багатьох повноважень територіальним громадам, зокрема, матеріально-технічного забезпечення медичних закладів, а також підвищення їх ролі у виборі стратегії розвитку сфери охорони здоров'я.

У процесі реформи децентралізації паралельно повинна відбутися зміна самої парадигми фінансування та надання медичних послуг. На сьогодні назріла нагальна потреба вироблення та впровадження реально дієвого механізму децентралізації фінансування закладів охорони здоров'я в контексті подальшого реформування системи